

DE BLADWIJZER

Bomenstichting Zutphen e.o.

april 2023, jaargang 21 nr. 2

15 maart Boomplantdag Noorderhaven

Het was begin februari toen de gemeente met de vraag kwam op 15 maart een Boomplantdag te organiseren in de nieuwbouwwijk Noorderhaven. Tja, wat te doen? "Onze" Boomfeestdag verplaatsten we namelijk naar november, een betere planttijd voor bomen wanneer de bodem nog een beetje zomerwarmte in zich bergt. Overleg bracht uitkomst: als er een school mee wil doen, doen we mee! En zie daar: de GBS de Bongerd reageert meteen enthousiast. Ze melden 36 kinderen aan van de groepen 5/6 en 7.

Er volgt een race tegen de klok en een week tevoren is het draaiboek klaar.

Nieuw deze keer: de Stichting Spoenk, een organisatie van ouders met een gehandicapt kind, doet mee met 4 kinderen. Eerder hielpen zij al mee met de inrichting van natuurspeelplaats Ettegerpark waar deze dag 7 bomen gepland worden.

Projectontwikkelaar Heijmans vastgoed en de Anteagroup zorgen voor de bomen en een poffertjeskraam en oh, grote verrassing, minifruitboompjes voor de kinderen! Bovendien hebben zij een ecooloog die de kinderen het hoe en waarom bomen belangrijk zijn uit zal leggen.

De lijst met aan te planten bomen is opgesteld samen met de Bomenstichting, gemeentelijke afdeling Groenbeheer en bewoners van de Hof van Zutphen. Een deel van de bomen komt voor hun woning te staan. De kinderen zullen die dag ongeveer 50 bomen planten. Rob regelt veiligheidshesjes voor de kinderen

met op de achterkant een mooi groot logo van de Boomfeestdag. Op de voorkant kleine logo's van Heijmans vastgoed en de Anteagroup, die de hesjes sponsoren.

Dan is het zover

Na wat zorgen over veel regen, schijnt de zon op 15 maart uitbundig. De poffertjeskraam, informatiekraam met zaailingen van ZutphenEnergie staan klaar, de vlaggen wapperen. We zouden kunnen starten ware het niet dat er slechts 7 bomen klaarliggen in de plantgaten ... de rest ligt aan de andere kant van de wijk.

Eén hovenier doet z'n best één voor één de al behoorlijk uit de kluiten gewassen bomen in zijn kruiwagen te verplaatsen, maar we staan nog steeds perplex over dit misverstand wanneer de bonte stoet vrolijke kinderen arriveert.

Geluk bij 'n ongeluk, de kinderen kunnen lekker spelen op de speelplaats, terwijl wij onze hoofden breken. Dat duurt 10 minuten. Peter Kelder, gemeentelijk projectleider, weet de juiste kanalen te bewandelen en ineens draaft er toch een groep hoveniers op die met man en macht meer bomen aanslepen.

Gauw de kinderen opgetrommeld en na een welkomstwoord van dagvoorzitter Jeroen Philippona spreekt Wethouder Sjoerd Wannet de kinderen toe. Heel grappig is dat de kinderen de antwoorden perfect paraat hebben wanneer hij ze be vraagt over de plantplannen van de gemeente. Ze hebben zich goed voorbereid! Na het geanimeerde gesprek van Heijman's ecooloog Vincent Nederpel met de kinderen, tonen de kinderen hun boomplantdagwerkstukken met wensen voor de natuur en de toekomst en stoppen die in de tijdcapsule. Het echte werk begint; de herinneringspaal geplaatst en bij de eerste boom stoppen de kinderen ook de capsule in de grond.

Er is voor ieder kind een spade en vliegenvlug verspreiden de groepjes kinderen zich en storten zich op het dichtscheppen van plantgaten met daarin een mooie boom; hier en daar stelt een volwassene zich beschikbaar als steunpilaar voor de boom. De straat barst ineens van de fanatiek scheppende in felgele hesjes gestoken kinderen. Meelevende bewoners kijken trots toe hoe hun bomen door potige kinderen stevig op de plaats worden gezet.

Rond half 11 zijn de bomen op en is het tijd voor de ontvangst

van de kinderen van Spoenk en hun ouders en begeleiders in 't Ettegerpark. Drie plantgaten met bomen wachten daar nog om samen met deze kinderen dichtgeschept te worden. Drie kinderen van de school samen met Jet, Indy, Valentijn en zijn zus Lieve. Er ontstaat een leuke wisselwerking- de kinderen van de school ontdekken al snel dat die kinderen meer aandacht hebben voor de gezelligheid en spannende belevenissen rondom en dat is ook prima.

Extra feestelijk is de afsluiting

Mevr. Janet van de poffertjeskraam staat klaar met bakjes poffertjes en bij Hannie Beulink van Catering Berkelpark staat warme chocolademelk klaar. Eerst schuiven de kinderen aan en daarna is er tijd om te spelen of nog een bakje poffertjes te halen. die smaken heel goed, lekker met poedersuiker of chocoladesaus.

De stemming is bijzonder genoeglijk, iedereen blij met het zonnige weer, de enthousiaste betrokken kinderen en leerkrachten en dat 't allemaal toch nog goed kwam met de bomen.

Een medewerker van Heijmans deelt de mini-appel- en peren-boompjes uit aan de kinderen en iedereen die maar wil en heeft

zelfs bakken met viooltjes voor de school geregeld.

Met armen vol boompjes en viooltjes vertrekt de vrolijke stoet kinderen weer richting school en de achterblijvers ruimen de vlaggen op of buigen zich over het schoonmaken van de schopen.

En de rust keert weer in een mooiere, gezondere, groenere wijk die zonder al die levendige kinderen toch wel wat saai is.

Als ik een week later de hesjes ophaal vertellen de leerkrachten nog over hoe bijzonder ze de samenwerking met de kinderen van 'Spoenk' vonden. De tevoren opgestuurde filmpjes werden uitgebreid met de kinderen besproken en extra leuk was dat één van de kinderen een meisje uit de film genaamd Jet daarna bij de Boomplantdag herkende.

Juf Mariëlle noemt nog de reactie van één van haar kinderen: op de schaal van 1 tot 10 gaf hij deze dag een 100!

Jouck Iedema

Tetradium daniellii - de bijenboom

Binnen de systematische indeling van het plantenrijk behoort het geslacht *Tetradium* tot de orde van de Sapindales en daarbinnen tot de familie van de Rutaceae, of in gewoon Nederlands, de ruitachtigen. Andere, wat bekendere geslachten binnen deze grote familie zijn bijvoorbeeld *Citrus*, *Euodia*, *Phellodendron* en *Skimmia*. Het geslacht *Tetradium* kent ca. 50 soorten, verspreid over Oost-Azië en hier niet of nauwelijks winterhard, met uitzondering van enkele Chinese exemplaren. *Tetradium daniellii* is daar één van.

Tetradium daniellii is een min of meer struikvormige, kleine boom van 6 tot maximaal 9 meter hoog in cultuur. Het natuurlijke verspreidingsgebied ligt in de Chinese provincies Hubei en Yunnan, tot aan de oostelijke grenzen van de Himalaya, en in delen van Korea. De bijenboom, zoals de Nederlandse naam luidt, vormt een brede, schermvormige kroon met een dikke, vrij korte stam en wijd afstaande gesteltakken. De stam en gesteltakken dragen een vrij gladde schors, grijs of iets roodachtig van kleur. De jonge twijgen zijn vrijwel altijd donzig tot dicht, zacht behaard en roodbruin tot bruin van kleur. De beharing verdwijnt geheel, gedeeltelijk of vrijwel niet, afhankelijk van de soort. De twijgen zijn bedekt met veel ronde tot ovaalronde bruine lenticellen en binnenin zit sponsachtig, grijswittig merg. De knoppen zijn klein, naakt, grijs en spits eivormig, boven de niervormige tot hartvormige bladmerken met bladsporen. De eindknop is groter, soms viltig behaard en zonder knopschubben. In tegenstelling tot hun tropische broertjes en zusjes zijn de soorten van de gematigde streken bladverliezend, met grote, tot wel 25 cm lange, tegenoverstaande, oneven geveerde bladeren.

Het blad heeft, afhankelijk van de soort, twee tot vijf bladjukken en een topblad aan de lange, veelal roodachtige bladsteel. De blaadjes zijn zeer kort gesteeld, ovaal eivormig tot lancetvormig, 5 tot 12 cm lang en tot 4 cm breed, met een toegespitste bladtop en een zwak afgeronde tot licht hartvormige of enigszins wigvormige bladvoet. De bladrand is gaaf, soms fijn gekarteld en de negen tot twaalf paar bladnerven buigen voor de bladrand. Vrijwel alle bijenbomen hebben oliekliertjes in de bladeren en het blad stinkt bij kneuzing. Het blad is glanzend donkergroen en aan de onderzijde lichtgroen, met een behaarde middennerf met witte okselbaarden. De herfstkleur is schitterend, afhankelijk van de standplaats in alle nuances van de kleur geel, variërend van lichtgoudgeel tot donkeroranjegeel, een heel bijzondere verschijning, ook dus in de herfst. De bloeiwijze is zeer bijzonder en verschijnt meestal na de langste dag, vanaf 21 juni tot diep in het najaar, in breed piramidale pluimen van wel 20-22 cm lang en tot 25-28 cm breed. De bloeiwijze is eenhuizig met eenslachtige bloemen in eindstandige en okselstandige fijn behaarde tuilen of pluimen. De groenige kelk bezit vier a vijf tanden en de bloempjes zijn klein, met vier tot vijf ovale kroonblaadjes, ca. 5 mm groot, wit tot crème-wit van kleur en zeer talrijk. De manlijke bloemen hebben vier tot vijf buiten de bloem uit stekende helmknoppen, de vrouwelijke bloemen vier tot vijf stampers met een duidelijk gelobde Stempel. Deze schitterende grote bloemschermen worden veelvuldig door bijen bezocht, aangezien ze veel nectar bevatten. Ze worden dan ook zeer gewaardeerd door imkers, vanwege de bijzonder fijne honing die dat oplevert.

De vrucht is een 7 tot 9 mm lange leerachtige doosvrucht met twee kleppen, die ontstaan zijn uit vier a vijf vergroeide vruchtbladen. De rijpende vruchten zijn bruinrood tot wijnrood van kleur en geven de boom ook na de bloei nog een aantrekkelijk uiterlijk. De vruchten springers aan de top open, waarna de twee glanzend zwarte zaden vrijkomen. Deze zaden zijn rond en hebben de grootte van een hagelkorrel uit een geweer.

Het is een prachtige parkboom met weinig bodemeisen, maar met voorkeur voor een warme, voedzame grond. Voor optimale bloei is een warme, zonnige standplaats wel een vereiste.

Bron: Boomzorg
Auteur: Jan P. Mauritz VRT

Nieuwe gids voor arboreta

Overzicht van bijna alle bomentuinen en deelcollecties in parken en landgoederen van Nederland en Vlaanderen. Met onder meer een inleidend essay door bioloog Gert van Maanen, beschrijvingen van landschapsarchitect René Siemens en een historische verkenning door kunsthistorica Martine Bakker, veel praktische informatie en foto's.

De arboretumgids is mede met ondersteuning van de Nederlandse Dendrologische Vereniging (NDV) tot stand gekomen. Voorzitter van de NDV Jos Koppen nam het eerste exemplaar in ontvangst: 'Een goede actie om onze dierbare Arboreta onder de aandacht te brengen van het publiek. Dat blijft noodzakelijk. Misschien een mooi cadeau voor de kerst maar de gids miststaat ook niet in de eigen boekenkast.'

Een woordvoerder van de NDV schrijft: 'Arboreta zijn bijzondere bomentuinen. Van oudsher zijn het wetenschappelijke schatkamers voor botanisch of bosbouwkundig onderzoek en onderwijs, maar tegenwoordig juwelen van rust in ons jachtige bestaan. Het zijn magische tuinen die uitnodigen tot wandelen en genieten van de grote natuurlijke rijkdom die houtige gewassen bieden.'

Bijna alle bomentuinen

De gids brengt bijna alle bomentuinen en interessante deelcollecties in parken en landgoederen van Nederland en Vlaanderen in kaart. Een gids van bijna 400 pagina's, met ruim veertig uitgebreide beschrijvingen van landschapsarchitect René Siemens, praktische gegevens, achtergronden en veel foto's en illustratiemateriaal. In een inleidend essay bespreekt bioloog Gert van Maanen de wetenschappelijke en cultuurhistorische betekenis van arboreta vroeger en nu. Kunsthistorica Martine Bakker duikt in de erfenis van Nederlands beroemde tuinarchitect Leonard Springer, die meerdere arboreta ontwierp.

ISBN 978-90-75271-522

Auteur: Hanneke Tax

Vliegend hert en de eik

De larven van een vliegend hert leven altijd in eiken. Deze dienen als voedsel. Omdat het hout van een eik erg hard is, gebruiken ze het liefst vermolmde eiken. Dit betekent dat er delen van de eik al aan het afsterven zijn. Het grootste deel van hun leven, soms wel drie jaar, leven de larven in deze eiken. Als larven lijken ze op een engerling, de larven van een meikever. Uiteindelijk komen ze nadat ze zijn ontpopt tevoorschijn als echte kevers.

Met hun grote kaken lijken de mannetjes op herten en net als echte herten vechten ook deze kevers om de vrouwtjes. In Nederland kun je deze soort vooral vinden in het Oosten zoals in Twente, het Rijk van Nijmegen, en in Limburg.

Natuurscheurkalender 2022

Secretariaat | Berkelsingel 70 | 7201 BM Zutphen | 06-37 22 67 05 | NL 72 INGB 0009 313 440
voorzitter Ieke Vreeken | secretaris Jeroen Philippona | penningmeester Adeline van de Kasteel
bestuursleden Anton Dekker - Rob Weimer
info@bomenstichtingzutphen.nl | www.bomenstichtingzutphen.nl

